

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Пантелеймонов А.В.

“ _____ ” _____ 2018_ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Соціально-економічна статистика»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 0305 Економіка та підприємництво _____

спеціальність _____ 6.030501 Економічна теорія _____

освітня програма _____

спеціалізація _____

вид дисципліни _____ за вибором _____

факультет _____ економічний _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету

“22” червня 2018 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Лазебник Ю.О., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту ХНУ імені В. Н. Каразіна, канд. екон. наук, доцент.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

_____ (Соболєв В.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ (Євтушенко В.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Соціально-економічна статистика” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки **бакалавра**

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрямку) 6.030501 «Економічна теорія»

спеціалізації

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни є формування знань про соціально-економічні явища і процеси у суспільстві; набуття практичних навичок щодо комплексного статистичного аналізу і прогнозування розвитку соціальної сфери та економіки

1.2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни є вивчення методів та формування навичок аналізу соціально-економічних процесів, їх статистичного забезпечення.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-
Семестр	
7-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
42 год.	-
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких *результатів навчання*:

знання:

- усвідомлювати теоретичні та методичні засади статистичного вивчення процесів функціонування економіки, а також рівня та умов життя населення країни;

- розуміти засоби формування інформаційної бази дослідження соціально-економічних явищ і процесів;

- визначати та описувати систему статистичних показників та методів статистичного дослідження процесів, які відбуваються в соціальній сфері та економіці, і оцінювання їх впливу на соціальні явища в суспільстві;

уміння:

- демонструвати навички здійснення дослідження економічних процесів і оцінювання їх впливу на соціальні явища в суспільстві;

- застосовувати навички оцінювання рівня та умов життя населення в Україні, в окремих регіонах, різних соціальних групах і прошарках населення;

- демонструвати навички побудови системи статистичного забезпечення аналізу і прогнозування соціального розвитку суспільства;

- проводити комплексний статистичний аналіз соціально-економічних явищ і процесів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи соціально-економічної статистики

Тема 1. Предмет, метод і завдання курсу

1. Поняття про соціальне - економічну статистику, її предмет і методи.
2. Задачі соціально-економічної статистики й області застосування її даних.
3. Система показників соціально - економічної статистики.

Тема 2. Сучасний стан світової та національної статистики

1. Функціонування Глобальної Статистичної Системи.
2. Організація статистики в Україні.

Тема 3. Основні класифікації економічної статистики

1. Класифікація видів економічної діяльності.
2. Класифікація інституціональних одиниць за секторами економіки.
3. Класифікація економічних операцій.
4. Класифікація населення по статусу зайнятості.

Тема 4. Соціально-демографічна статистика

1. Населення як об'єкт статистичного вивчення. Джерела даних про населення.
2. Вивчення чисельності населення і його розміщення по території країни.
3. Вивчення природного руху населення.
4. Вивчення міграції населення.
5. Розрахунки перспективної чисельності населення.

Тема 5. Статистика трудових ресурсів

1. Зміст та задачі статистики трудових ресурсів.
2. Статистика зайнятості і безробіття.
3. Класифікація населення по статусу зайнятості.
4. Баланс трудових ресурсів.
5. Статистика трудових конфліктів.

Тема 6. Статистика праці

1. Визначення чисельності і складу зайнятих осіб.
2. Показники руху робочої сили.
3. Робочий час і його використання.
4. Ефективність використання витрат праці.
5. Статистика вартості праці.

Розділ 2. Статистичне оцінювання макроекономічних показників та складових економічних процесів

Тема 7. Статистика макроекономічних показників та система національних рахунків

1. Поняття про систему національних рахунків.
2. Основні визначення та концепції у системі національних рахунків.
3. Основні класифікації у системі національних рахунків.
4. Загальні принципи побудови системи національних рахунків.
5. Система статистичних показників результатів функціонування економіки.
  - 5.1. Методи розрахунку валового внутрішнього продукту.
  - 5.2. Національний дохід та інші показники доходів.

Тема 8. Статистика основного капіталу й оборотних активів

1. Статистика основного капіталу.
2. Статистика оборотних активів.

Тема 9. Статистичні методи оцінювання тіньової діяльності

1. Теоретичні основи статистичного оцінювання тіньової економіки
2. Міжнародний досвід існуючих підходів до оцінювання неспостережуваної економіки

Тема 10. Статистика фінансів. Статистика цін і тарифів

1. Предмет вивчення і задачі статистики фінансів.
2. Статистика державного бюджету.
3. Статистика грошового обігу і кредиту.
4. Статистика фінансів підприємств.
5. Види цін і тарифів
6. Вимірювання динаміки цін індексним методом
7. Методика розрахунку базового індексу споживчих цін

Тема 11. Статистика фондового ринку

1. Поняття фондового ринку. Класифікація цінних паперів.
2. Учасники фондового ринку.
3. Обертання цінних паперів. Принципи інвестування.
4. Статистичні характеристики цінних паперів.
5. Фондові індекси.
6. Універсальні елементи ринку цінних паперів.
7. Особливості фондового ринку в Україні.

Тема 12. Статистика зовнішньої торгівлі

1. Зміст та цілі статистики зовнішньої торгівлі.
2. Методологія статистики зовнішньої торгівлі.
3. Основні показники статистики зовнішньої торгівлі.
4. Платіжний баланс.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб.	інд.		с.р.	го	л	п	лаб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні основи соціально-економічної статистики												
Тема 1. Предмет, метод і завдання курсу	5	2	-	-	-	3						
Тема 2. Сучасний стан світової та національної статистики	5	2	-	-	-	3						
Тема 3. Основні класифікації економічної статистики	8	3	2	-	-	3						
Тема 4. Соціально-демографічна статистика	8	3	2	-	-	3						
Тема 5. Статистика трудових ресурсів	8	3	2	-	-	3						
Тема 6. Статистика праці	8	3	2	-	-	3						
Разом за розділом 1	42	16	8	-	-	18						
Розділ 2. Статистичне оцінювання макроекономічних показників та складових економічних процесів												
Тема 7. Статистика макроекономічних показників та СНР	7	2	1	-	-	4						
Тема 8. Статистика основного капіталу й оборотних активів	7	2	1	-	-	4						
Тема 9. Статистичні методи оцінювання тіньової діяльності	8	3	1	-	-	4						
Тема 10. Статистика фінансів. Статистика цін і тарифів	9	3	2	-	-	4						
Тема 11. Статистика фондового ринку	9	3	2	-	-	4						
Тема 12. Статистика зовнішньої торгівлі	8	3	1	-	-	4						
Разом за розділом 2	48	16	8	-	-	24						
Усього годин	90	32	16	-	-	42	-	-	-	-	-	-

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Теоретичні основи соціально-економічної статистики	
1	Тема 3. Основні класифікації економічної статистики	2
2	Тема 4. Соціально-демографічна статистика	2
3	Тема 5. Статистика трудових ресурсів	2
4	Тема 6. Статистика праці	2
	Розділ 2. Статистичне оцінювання макроекономічних показників та складових економічних процесів	
5	Тема 7. Статистика макроекономічних показників та СНР	1
6	Тема 8. Статистика основного капіталу й оборотних активів	1
7	Тема 9. Статистичні методи оцінювання тіньової діяльності	1
8	Тема 10. Статистика фінансів. Статистика цін і тарифів	2
9	Тема 11. Статистика фондового ринку	2
10	Тема 12. Статистика зовнішньої торгівлі	1
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань і науково-дослідної роботи.

Зміст самостійної роботи студента над кожною темою дисципліни визначається кількістю годин на підготовку до:

- 1 година на підготовку до кожної аудиторної лекції;
- 1 година на підготовку до кожного практичного заняття;
- 1 година на підготовку до поточного тестування та контрольної роботи;
- 12-24 годин на підготовку до заліку (по 1-2 години на кожен тему).

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи (назва теми)	Кількість годин
	Розділ 1. Теоретичні основи соціально-економічної статистики	
1	Тема 1. Предмет, метод і завдання курсу	3
2	Тема 2. Сучасний стан світової та національної статистики	3
3	Тема 3. Основні класифікації економічної статистики	3
4	Тема 4. Соціально-демографічна статистика	3
5	Тема 5. Статистика трудових ресурсів	3
6	Тема 6. Статистика праці	3
	Розділ 2. Статистичне оцінювання макроекономічних показників та складових економічних процесів	
7	Тема 7. Статистика макроекономічних показників та СНР	4
8	Тема 8. Статистика основного капіталу й оборотних активів	4
9	Тема 9. Статистичні методи оцінювання тіньової діяльності	4
10	Тема 10. Статистика фінансів. Статистика цін і тарифів	4
11	Тема 11. Статистика фондового ринку	4
12	Тема 12. Статистика зовнішньої торгівлі	4
	Разом	42

7. Методи контролю

Оцінювання знань, вмінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни «Соціально-економічна статистика» передбачають лекційні, практичні заняття, самостійну роботу та виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять;
- поточний контроль знань (тестування);
- складання проміжного контролю знань (написання контрольної роботи);
- складання заліку.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- оволодіння методами економіко-статистичної обробки даних з використанням комп'ютерних технологій;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання знань студента під час виконання завдань для самостійної роботи проводиться за 4-бальною шкалою.

Оцінка «відмінно» ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді до всіх зазначених критеріїв. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Поточний контроль знань (тестування) проводиться у вигляді тестування. Завдання можуть містити як тестові завдання, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмової контрольної роботи. При цьому завдання контрольної роботи можуть містити як тестові завдання, запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

8. Схема нарахування балів

Структура засобів контролю та розподіл балів із дисципліни «Соціально-економічна статистика» наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура засобів контролю з навчальної дисципліни

Назви розділів і тем		Види та засоби контролю	Розподіл балів
Розділ 1. Теоретичні основи соціально-економічної статистики	Тема 1. Предмет, метод і завдання курсу	<i>Тестування</i>	2
	Тема 2. Сучасний стан світової та національної статистики	<i>Тестування</i>	2
	Тема 3. Основні класифікації економічної статистики	<i>Тестування</i>	3
	Тема 4. Соціально-демографічна статистика	<i>Тестування</i>	3
	Тема 5. Статистика трудових ресурсів	<i>Тестування</i>	3
	Тема 6. Статистика праці	<i>Тестування</i>	2
Розділ 2. Статистичне оцінювання макроекономічних показників та складових економічних процесів	Тема 7. Статистика макроекономічних показників та СНР	<i>Тестування</i>	2
	Тема 8. Статистика основного капіталу й оборотних активів	<i>Тестування</i>	2
	Тема 9. Статистичні методи оцінювання тіньової діяльності	<i>Тестування</i>	3
	Тема 10. Статистика фінансів. Статистика цін і тарифів	<i>Тестування</i>	3
	Тема 11. Статистика фондового ринку	<i>Тестування</i>	3
	Тема 12. Статистика зовнішньої торгівлі	<i>Тестування</i>	2
	Разом за поточне тестування		30
	Контрольна робота		30
	Підсумковий контроль знань	залік	40
	Разом за семестр		100

Узагальнена схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання												Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Залікова робота	Сума
Поточне тестування						Поточне тестування										
Розділ 1						Розділ 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12					
2	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	2	30	-	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Поточне тестування проводиться два рази на семестр. Загальна тривалість тестів за розділами – по 1,5 години. Поточне тестування за розділами 1 та 2 складається з 15 тестів кожен. Одна правильна відповідь на кожен з тестів дорівнює 1 балу. Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності.

Тести можуть бути застосовані як з метою контролю, так і для закріплення теоретичних знань і практичних навичок.

Тести і завдання для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Підсумковий контроль за курсом - у формі заліку.

До складання заліку допускають студентів, що мають задовільну кількість балів із складених тестів з основних навчальних елементів розділів, написання та захисту індивідуального науково-дослідного завдання та інших завдань передбачених програмою дисципліни.

Залік здійснюється за заліковими завданнями, які містять чотири завдання (два теоретичних питання, одне практичне завдання - задача і тести) (рис. 1). Вони дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною.

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна	
Факультет	<u>економічний</u>
Спеціальність (напрямок)	<u>6.030501 Економічна теорія</u>
Спеціалізація	Семестр <u>7</u>
Форма навчання	<u>денна</u>
Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): <u>перший (бакалаврський)</u>	
Навчальна дисципліна: Соціально-економічна статистика	
ЗАЛІКОВЕ ЗАВДАННЯ № <u>3*</u>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Задачі соціально-економічної статистики й області застосування її даних. 2. Визначення чисельності і складу зайнятих осіб. 3. Задача. 4. Тести. 	
* За завдання 1 і 2 – по 7 балів, за завдання 3 – 16 балів, за завдання 4 – 10 балів. Всього – 40 балів .	

Рис. 1. Зразок залікового завдання.

Критерії оцінок залікового завдання:

Оцінювання знань студента проводиться за чотирирівневою шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

1. Для отримання оцінки 5 (відмінно) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язно й обґрунтовано;
- навести вірне рішення задачі та тестів.

2. Для одержання оцінки 4 (добре) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язно;
- навести вірне рішення задачі;
- можливі помилки при відповіді на тести.

3. Для отримання оцінки 3 (задовільно) студент повинен:

- викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
- можливі помилки при розв'язанні задачі та тестів.

4. Оцінку 2 (незадовільно) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Кожний пункт залікового завдання оцінюється окремо. Загальна оцінка дорівнює середній арифметичній із суми оцінок кожного завдання. Якщо одна з оцінок «незадовільно», то загальна оцінка не може бути вищою за «задовільно».

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Система національних рахунків» визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового заліку).

У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу проводиться за дворівневою системою згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для <u>дворівневої шкали оцінювання</u>
90-100	відмінно	зараховано
80-89	добре	
70-79		
60-69		
50-59	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Економічна статистика : навч. посібн. / О. С. Корепанов, Ю. О. Лазебник, Т. Г. Чала та ін. / ХНУ ім. В. Н. Каразіна, Х. : Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2017. – 388 с.
2. Економічна статистика : підручник : у 2 ч. — Ч. 1. Макроекономічна статистика / [І. Г. Манцуров, А. М. Єріна, О. К. Мазуренко та ін.] ; за наук. ред. чл.-кор. НАНУ І. Г. Манцуrowa. — К. : КНЕУ, 2013. — 325 с.
3. Леонова Н.В. Практикум по социальной статистике. / Н.В. Леонова, И.В. Панасенко – Донецк: ДонНУ, 2008. – 98с.
4. Статистика: навч.-метод. посібн. / Т. Г. Чала, О. С. Корепанов, Ю. О. Лазебник та ін. / ХНУ ім. В. Н. Каразіна, Х.: Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2014. – 154 с. (5,1 ум. друк. арк., особисто автору належить 1,0 д.а. – складено теми 11, 12);

Допоміжна література

1. Бараник З.П. Статистика ринку праці: Навч. посібник. / З.П. Бараник – К.: КНЕУ, 2005 – 167с.
2. Єріна А. М. Статистика : підручник / А. М. Єріна. – К. : Знання, 2009. – 484 с.
3. Єріна А. М. Економічна статистика : практикум. /А. М. Єріна. О.К. Мазуренко, З.О. Пальян — К. : «ЕксОб», 2002 . – 232 с.
4. Ковалевский Г. В. Статистика : учебник / Г. В. Ковалевский. – Х. : ХНАГХ, 2012. – 445 с.
5. Кулинич О. І. Теорія статистики : підручник / О. І. Кулинич, Р. О. Кулинич. – 5-те вид. перероб. і доп. – К. : Знання, 2010. – 239 с.
6. Людський розвиток в Україні: можливості та напрями соціальних інвестицій (колективна науково-аналітична монографія) / За ред. Е. М. Лібанової; Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2006. – 354 с.
7. Шерстнева Г.С. Социальная статистика: Конспект лекций. / Г.С. Шерстнева – М.: Эксмо, 2009. – 160 с.
8. Удотова Л.Ф. Соціальна статистика: Підручник. – К.: КНЕСУ, 2002. – 376с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Система національних рахунків: навч.- метод. посіб. / О. С. Корепанов, Ю.О. Лазебник, Т.Г. Чала / ХНУ ім. В.Н. Каразіна, Х.: Видавництво ФОП Тагаєв П.О., 2013. – 150 с.
2. Динаміка платіжного балансу України (аналітична форма подання) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.bank.gov.ua.
3. Нормативно-правова база [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. – Офіц. веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.

4. Нормативно-правові акти [Електронний ресурс] // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.
5. Статистична інформація [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України // Офіційний сайт державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Economicus.ru – економічний портал. Галерея економістів [Електронний ресурс] / А. Абрамков, Е. Лукьяненко, О. Куликова и др. ; сост. и ред. А. Скоробогатов, А. Дмитриев, М. Сторчевой. – Режим доступу : http://gallery.economicus.ru/cgi-ise/gallery/g_homen.pl.
7. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України [Електронний ресурс] / Л. Костенко, Є. Копанева // Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.
8. World development report 2015 Mind, Society, And Behavior / [Електронний ресурс]. / – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/Publications/WDR/WDR%202015/WDR-2015-Full-Report.pdf>